

Виховна година

**« Я поважаю чи обожнюю
себе».**

Мета: з'ясувати різницю між егоїзмом в його найгірших проявах і здоровим егоїзмом; дати можливість зазирнути у свій внутрішній світ, задуматись над своїм характером, вчинками.

Хід заняття

Слово вихователя.

У своїй діяльності людина виявляє певне ставлення не тільки до суспільства та інших людей, а й до себе. Навіть приймаючи рішення відносно самої себе, вона розв'язує певні суперечності, що потребують морального регулювання.

Так, у вільний час людина може зайнятися спортом, якою-небудь грою, різними справами тощо. Що саме вона обере, залежатиме від її ставлення до себе. Тому суспільство і виробило вимоги, які спонукають кожного дбати про самоповагу.

Вправа «Мікрофон».

У чому полягає, на вашу думку, суть самоповаги?

Слово вихователя.

Повага до себе ґрунтується на розумінні реальної цінності будь-якої особистості як найдовершенішої істоти. За висловом М. Горького, бути людиною на землі – чудова посада. Але бути людиною не означає тільки народитися,- нею треба стати.

Важливою складовою частиною поваги до себе є гордість бути людиною – з її здатністю до благородних учинків, тонких почуттів і глибоких думок.

Крім сфери свідомості, повага до себе включає й вимогу практичної реалізації в собі справді людських рис у сфері праці, спілкування та пізнання. Самоповага передбачає розвиток своєї індивідуальності, вироблення світогляду і системи цінностей, визначення свого місця в житті, піклування про розумовий, фізичний, моральний та естетичний розвиток. Повага до себе - багатогранна. Вона означає:

- Мати свої погляди на речі та явища навколишнього світу, бути впевненим у їхній істинності та готовим відстоювати їх як такі, що виправдали себе практично;
- Брати участь у суспільній праці, бо тільки в діяльності здобувається повага до себе оточуючих, суспільства;
- Прагнути сформувати в собі кращі якості, пам'ятати, що кожний особисто відповідальний за рівень свого розвитку та використання власних можливостей.

Нерозуміння сутності особистих цінностей, неувага до розвитку кращих людських якостей призводять до хибних форм самоствердження – до однобічного, отже, потворного розвитку, що пригнічує здібності(наприклад, прагнення

«знайти себе» у вузькій сфері – споживання чи дозвілля).

Міра самоповаги виявляється також вимогливістю до себе: чим вимогливіша до своєї поведінки людина, тим більше вона поважає себе. Реалізується вимогливість до себе в процесі самовиховання – свідомого і цілеспрямованого розвитку в собі найбільш цінних якостей і потреб.

Вона передбачає додержання таких моральних норм:

- Самокритичність, прагнення тверезо й реалістично оцінювати свої переваги й недоліки, реалізовані й нереалізовані можливості;
- Самодисципліна, самовладання й уміння володіти почуттями в інтересах гармонійного розвитку своєї особистості;
- Піклування про розвиток своєї духовної культури, прагнення опанувати все краще, що вироблено людством,- знання, соціальний досвід – і прилучитися до цього;
- Турбота про свій фізичний розвиток, про чистоту й охайність у праці та побуті;
- Непримиренність до поведінки, що руйнівню впливає на розвиток і становлення,- до пияцтва, беззмістовних ігор та видовищ, безцільного витрачання вільного часу.

Неповага ж людини до самої себе виявляється в її невимогливості до себе, у намаганні утверджувати себе засобами, які аж ніяк не прикрашають: запереченням традиційних форм поведінки, екстравагантністю зовнішнього вигляду і мови, навіть пияцтвом та хуліганством.

Такі форми самоствердження про слабкість розвитку інтелектуальних та естетичних смаків, про моральну і політичну незрілість, про нездатність людини переборювати скільки-небудь значні перешкоди. У таких випадках їй необхідна допомога.

Моральність осуджує поведінку людини, у якої самоповага, гордість стали надмірними і набрали антигромадських форм.

Вправа «Мікрофон».

Для збереження міри самоповаги суспільство виробило моральну норму – скромність. На вашу думку, що воно означає?

Слово вихователя.

Скромність передбачає недопустимість протиставлення себе людям, готовність жити й працювати разом з ними в тих самих умовах, недопустимість вимоги будь-яких привілеїв для себе. Бути скромним – значить бачити свої

слабкості й недоліки, нерозв'язані завдання і нереалізовані можливості, усвідомлювати шкідливість лестоців: вихвалення людини руйнівне для неї.

Проте поняття скромності несумісне з приниженням особи, з невимогливістю до умов свого існування. Моральною цінністю скромність є лише в тому разі, якщо вона поєднується із самоповагою, з почуттям честі й гідності.

Одним із виявів скромності у поведінці є простота. Це – свідомість моральної сили особи, її значущості й повноцінності, упевненість у правоті своїх позицій та дій; це – прагнення людини не виділятися своєю незвичайністю. Простота означає щирість, відсутність хитрощів, розуміння їх безглуздості, визнання сили, що зумовлена чесною позицією в житті. Вона протилежна манірності у поведінці, пов'язаній з внутрішнім усвідомленням своєї неповноцінності.

На протигагу скромності й простоті, порушенням міри самоповаги є самовдоволення – свідомість своєї мнимої переваги над іншими людьми. Воно небезпечне для особи тим, що припиняє її розвиток, розвиває нахили до самовихвалення, до несамокритичності: людина розучується переймати чужий досвід та прислухатися до порад інших.

Самовдоволення призводить до крайнього егоцентризму – людина постійно чекає від інших лише вихваляння кожного свого кроку і вимагає особливих для себе умов та переваг.

Егоїзм – морально-етичний принцип, який означає таку поведінку людини, коли вона віддає перевагу власним інтересам суспільства та інших людей. Егоїзм не закладений у людській природі. Він – наслідок виховання. У ході виховання прояви егоїзму можуть бути зведені до мінімуму.

Егоїзм починається з дитячих капризів, яким весь час потурали, які спрямовані тільки на задоволення особистих бажань дитини. Капризність – особливість поведінки дитини, яка виражається в нерозумних і недоцільних діях та вчинках, в необґрунтованій протидії й опорі вказівкам, порадам, вимогам дорослих, у прагненні наполягати на своєму. Основний шлях попередження капризів: розумна організація життя й діяльності дитини, здорова атмосфера і правильні стосунки в родині, спокійна вимогливість і усунення надмірної уваги до бажань дитини.

Ми всі живемо в суспільстві, отже, залежимо від інших людей і маємо перед ними певні обов'язки. Обов'язок включає в себе ряд дій, справ, спрямованих на задоволення потреб інших людей, суспільства. Почуття обов'язку не властиве егоїстам.

Бесіда.

1. Що таке, на вашу думку, здоровий егоїзм? Наведіть приклади егоїзму і здорового егоїзму.
2. Повагу до себе можна назвати здоровим егоїзмом?
3. Чи потрібно любити себе? Як не перейти межу в любові до себе?
4. Про яку людину говорять, що вона не поважає себе? З чого це видно?
5. Чи принижує людину визнання і аналіз допущених нею помилок? Якщо вона нічого про них не говорить – чи це краще?

Тестування «Твоя самооцінка».

На кожне запитання дай відповідь «Так»(+) чи «ні»(-).

1. Ти щодня вимагаєш чого-небудь від батьків?
2. Тобі байдуже, чого хочуть інші?
3. У школі ти виконуєш тільки ті завдання, які оцінюються?
4. Тобі не подобається ділитись з іншими?

5. Ти вважаєш, що нікому нічого не зобов'язаний?

Підрахуй, яких відповідей більше – «так» або «ні». Більше «так» - задумайся над своїм ставленням до інших. Ти ростеш егоїстом.

Заключне слово вчителя.

Намагайтеся бути уважнішими до інших людей, тому що егоїстична поведінка шкодить співіснуванню людей у колективі, сім'ї. Людина повинна діяти з огляду на власні інтереси і вподобання, але не на шкоду інтересам близьких людей, суспільства. Дитина також має право на власну недоторкану «територію». Усе, що ми робимо, повинні робити з любов'ю і повагою до себе. Кожна людина повинна дбати про себе, поважати себе, любити себе, тобто бути егоїстом у хорошому розумінні.

Вихователь Кречетнікова Н.П.